

شناسه افزوده : شهرداری تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی

شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۰۳۰۱۷

معاونت اور اس کی وفاداری

فهرست	
۶۹	بزرگراه شهید باکری
۷۲	خیابان شهید خیابانی
۷۲	بزرگراه شهید همت
۷۶	نقشه‌ی خیابانی
۷۸	راهنمای محله
۶۵	مسجد قائم آل محمد
۶۶	مسجد جامع حضرت علی
۶۶	فرهنگ‌سرای معرفت (تفکر)
۶۶	بلوار شهران
۶۹	بلوار کوهراسر
۴۴	مجلس شورای اسلامی
۶۰	مجموعه‌ی شهران
۶۰	چشمه‌ی کوهراسر
۶۵	دره‌ی شهران
۶۵	بوستان بهار آزادی
۴	چهارم
۱۷	بوستان چمن کوهراسر
۲۸	پایه‌بای تاریخ در شهران
۳۶	مرز و محدوده‌ی محله
شناسنامه	
محله‌ی ماه شهران	
شورای سیاست‌گذاری: سیدمحمدهادی ایازی	دبیر محترم: سیدمحمدحسین
مهندس رجایی معمار	مدیر اجرایی: مهدی رازی‌زاد
سیدمحمد آوینی	ناظر محتوا: علیرضا زارعی
عبدالکریم بابارضا	امور داخلی: افسانه قلمی
شاوورین احمد مسجدجامعی	متن
سیدمحمد بهشتی	مشاور تألیف: مهدی کبیری زمانی
سیداحمد محیط طباطبایی	نویسنده: فهیمه پورمند
عبدالله رضایی	ویراستار: محمود سودانی
سیدهادی منبئی	راهنمای محله: مهناز محمدی
با همراهی	تحقیق
شهرداری منطقه‌ی پنج تهران	مشاور و سرپرست تحقیق: علیرضا زمانی
سعید طلوعی	محققین: مجتبی کوهینی تفرشی، سمیه جلیلی
مسعود خسروی	مریم لطفی، فهیمه پورمند، مرضیه لطفی
یا شکر از	معدومه حیدری پارسا زانما آینه‌ی
عباس محسنی، اردلان عاشوری	هماهنگی تحقیق: مریم قاسمی
محمد حسین مهدی‌پور، حبیب‌الله والی‌نژاد	
امیر قاسمی، حسن حاجی‌بیگی	

طراحی، تحقیق، متن و اجرا: مؤسسه‌ی فرهنگی در انتظار فردایی دیگر

پایتخت کشور عزیز ایران، شهری است بزرگ و بسیاری از وقایع تاریخی آن ناشناخته بسیاری از حقایق آن ناشناخته مانده است. تهران یکی از بزرگ‌ترین و پرجمعیت‌ترین شهرهای خاورمیانه است. موقعیت استراتژیک ایران و نقش مهمی که در مناسبات بین‌المللی دارد بر اهمیت تهران می‌افزاید. این شهر ویژگی‌های دیگری هم دارد؛ تهران از معدود پایتخت‌های کوهستانی جهان است.

مهاجرت اقوام مختلف در دوره‌های تاریخی و اقامت آن‌ها در تهران باعث شده بافت جمعیتی بسیار متنوعی در آن به‌وجود آید، تا جایی که می‌توانیم نام آن را «ایران کوچک» بگذاریم.

تاریخ پُر فرازونشیب کشورمان و انتخاب تهران به عنوان پایتخت، باعث شد این شهر در دو قرن اخیر شاهد بسیاری از

اتفاق‌های مهم و سرنوشت‌ساز باشد. انقلاب‌ها، کودتاها، ترورها، عزل‌ها و نصب‌ها، تظاهرات و پیمان‌نامه‌ها از جمله وقایعی هستند که در کوه‌های پایتخت تهران اتفاق افتاده‌اند. تهران به محل از سوی دیگر، تهران به محل مواجهه‌ی ایرانیان با فرهنگ و اندیشه‌ی غربی و به‌تدریج تبدیل شده بود، در حالی که پربارترین و جدی‌ترین مدارس فلسفی ایران در اصفهان بودند. خیلی زود علما و حکمای اصفهان برای دفاع از اندیشه‌های اسلامی به سوی تهران شتافتند. کم‌کم حوزه‌ی فلسفی تهران رشد کرد و به تدریج معتبرترین حوزه‌ی فلسفی ایران شد؛ تا جایی که تهران را «شهر هزار حکیم» نامیدند. در هنر و معماری نیز وضع همین‌گونه شد.

دانشمندان، پژوهشگران و

مورخان بسیاری برای ثبت این وقایع و تحولات تلاش کرده‌اند و کتاب‌هایی برای معرفی ویژگی‌های شهر تهران نوشته‌اند. در سال‌های اخیر نیز با گسترش رسانه‌های جمعی، محصولات فرهنگی بسیاری درباره‌ی شهر تهران تولید شده، اما هنوز ناگفته‌های زیادی باقی مانده است.

در این کتاب‌ها و محصولات فرهنگی، به‌جز مواردی که به‌عنوان «سفر به تهران» و به صورت کلی معرفی گردانده شده، این کلان‌شهر را به‌عنوان یک شهر در حال شکل‌گیری و تحول در نظر گرفته‌اند. آنچه امروز به عنوان تهران بزرگ شناخته می‌شود، شهری است که از محله‌های متعدد تشکیل شده.

محله‌هایی که روزگاری مستقل بوده‌اند و با عنوان ده و دهستان، هویتی متمایز از همسایگان خود داشته‌اند.

این محله‌ها هنوز هم هویت و اصالت خود را حفظ کرده‌اند و با این‌که جزئی از یک درباری خروشان هستند، بشینه و سر جسمه‌ی خود را فراموش نکرده‌اند. معرفی شهر تهران بدون توجه به محله‌های آن، کاری ناتمام است.

اگر از یک تهرانی بررسی اهل محله‌ی تهران است، جواب دهیم: میربه با جماران، دودمان سیمران با ساوران، باورنی از محله‌های تهران را می‌کند. پس تحقیق نمی‌دهد و مراکز تهران، محله کوی که این است، تقسیم‌بندی و زندگی اجتماعی مردم است. حفظ هویت این محله‌ها و معرفی آن به شهروندان، وظیفه‌ی مهمی است که بر عهده‌ی نهادهای فرهنگی و اجتماعی قرار دارد. شهرداری تهران، به عنوان نهادی مردمی و حساس، در کنار سایر مسئولیت‌ها، وظیفه‌ی حفظ و معرفی هویت محله‌های شهر تهران را نیز برعهده گرفته است. هویتی که موجب همبستگی بیشتر بین شهروندان و ایجاد علاقه نسبت به شهرشان می‌شود. برای رسیدن به این هدف، برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی بسیاری تدوین و اجرا شده است.

تشکیل «شورایاری» محله‌ها با حمایت شورای اسلامی شهر تهران، احداث مراکز فرهنگی اجتماعی با عنوان «سرای محله» و انتخاب مدیران فرهنگی محله‌ها، از مهم‌ترین اقدامات است.

مجموعه‌ی فیلم و کتاب‌های «محله‌ی ما» برای نخستین بار، تاریخ شهر تهران را با تأکید بر هویت و وقایع محله‌ها ثبت می‌کند. بررسی تاریخ، اقلیم، فرهنگ و وضعیت اجتماعی محله‌های شهر تهران و ارائه‌ی اطلاعات لازم، از ویژگی‌های مهم این مجموعه است.

در این آثار، منای تقسیم‌بندی محله‌های شهر تهران، محدوده‌ی دانی و هویت تاریخی آن‌ها است که در برخی موارد با تقسیمات اداری و شهری متفاوت است.

این مجموعه جزئیات تاریخی، جغرافیایی، فرهنگی و اجتماعی محله‌های شهر تهران را به طور دقیق ثبت و با بیانی شیرین به شهروندان منتقل می‌کند.

مجموعه کتاب‌های «محله‌ی ما» در مقطع ابتدایی، متوسطه و دبیرستان می‌تواند به عنوان یک منبع آموزشی مناسب برای معلمان و دانش‌آموزان

و بدخواهی‌ها، به‌کار رود. این مجموعه را با سرافرازی می‌کند و شهر تهران، به‌عنوان همه‌ی اقوام ایرانی است.

جمعیتی بیش از ۸ میلیون نفر، نماد سرافرازی ملت ایران و مظهر پیشرفت و توسعه است. بر اساس سند چشم‌انداز تهران ۱۴۰۴ که در شورای اسلامی این شهر تهیه شده، تهران ۱۴۰۴ جهان‌شهری فرهنگی، دانش‌بنیان و معیار در دنیای اسلام است و جایگاه ویژه‌ی منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای دارد.

شهری است با هویت تابان ایرانی و اسلامی؛ امن، ایمن و مقاوم، پاک و زیبا، سرسبز و با

آمودن روان، زنده و مرفه است. با اقتصادی پرونق، برپایه‌ی صنایع فرهنگی و خدمات برتر آموزش عالی، این ویژگی‌ها شهر ما را به «شهر فرهیختگان» تبدیل خواهد کرد. در خلال دو دهه‌ی آینده که مقارن با تحقق نخستین چشم‌انداز ۲۰ ساله‌ی نظام جمهوری اسلامی است، تهران به سرانگیزی لوکوموتیو تحقق چشم‌انداز بزرگ و الهام بخش ایران اسلامی ایفای نقش خواهد کرد. چهل شهر تهران در سال ۱۴۰۴ به لحاظ کیفیت بالای خدمات، زیرساخت‌ها و مدیریت کارآمد شهری، معیار ایجاد مدیریت چهل‌شهرها در دسای اسلام خواهد بود.

حرکت به سوی این چشم‌انداز در شهرداری تهران آغاز شده است. انتخاب تهران به عنوان سومین شهر در زمینه‌ی توسعه‌ی حس و عمل عمومی، نامدار در جهان، به‌عنوان گام شهرداری تهران به سوی پیشرفت را با سرافرازی می‌کند و شهر تهران، به‌عنوان همه‌ی اقوام ایرانی است. جمعیتی بیش از ۸ میلیون نفر، نماد سرافرازی ملت ایران و مظهر پیشرفت و توسعه است. بر اساس سند چشم‌انداز تهران ۱۴۰۴ که در شورای اسلامی این شهر تهیه شده، تهران ۱۴۰۴ جهان‌شهری فرهنگی، دانش‌بنیان و معیار در دنیای اسلام است و جایگاه ویژه‌ی منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای دارد. شهری است با هویت تابان ایرانی و اسلامی؛ امن، ایمن و مقاوم، پاک و زیبا، سرسبز و با

سید محمد هادی یازی
معاون امور اجتماعی و
فرهنگی شهرداری تهران